

ולעד"ן לפי שהכתובים האלה מדברים על גוג ומגוג כנזכר לעיל במפרשים זכרונם לברכה ושמעתי אני שאלה האנשים הם קטנים ביותר ושוכנים שם בעבר נהרי כוש ורוכבים על כבשים בצאתם למלחמה עם העופות ושם עופות רבים ומצרים לאנשי כוש ויוצאין מזמן למזן כשמקננים בראשי ההרים לשבר ביצי העופות קודם הזמן שיוצרו האפרוחים והאמהות מזיקין אותם בצפרניהם ואלו יש להם קשתות קטנים מברזל ועל ידי החצים מזיקים האמהות וממיתין אותן ולזה יצדק אומרו הוי ואבוי יבא אל ארץ צלצל כנפים כדמסיק גוי קו ומבוסה וגו' וקראה ארץ צלצל כנפים וגו' שרבו העופות מצלים בכנפיהם שם מעבר לנהרי כוש מרבוים השולח בים צירים וגו' לשלחם אל ישראל שהוא עם ממושך ומורט כדי למשכו גם הוא ברשתו ולמרטו כשאר האומות וזה יהיה סבה כי יהיה משם והלאה ישראל עם נורא זה שאמר אל עם נורא מן הוא והלאה רוצה לומר מן הוא והלאה מן מה שיארע לו לעם אשר מעבר לנהרי כוש והלאה יהיה ישראל עם נורא שכולם יראו מגשת אליו בראותם מה שאירע לעם אשר מעבר לנהרי כוש כי הגוי הזה אשר מעבר לנהרי כוש יהיה גוי קו ומבוסה רוצה לומר שנוטה קו לבנות ותבוא המבוסה וההריסה אליו בכל קו וקו שנוטה יעלה חרס בידו כי בואו הנהרים שלו ארצו כי מאת ה' תהיה זאת אליו על ששולח צירים ומלאכים אל ישראל לחרחר ריב עמהם באחרים הימים ויעשה הקדוש ברוך הוא שירבו מימי נהריו ויבחו ארצו ולא תבגה עוד כי תהיה קו ומבוסה ולזה אמר עליו הוי ארץ צלצל כנפים ואלו לדעת המפרשים שהתכלית במלאכים קלים הוא לבקש אהבתם של ישראל למה אמר עליו הוי ונרחקו לפרשו לשון קריאה ולא לשון אוי. (ועיין בסמוך במה שאכתוב בפסוק בעת ההיא יובל שי) ולזה נתן עצה טובה לכל יושבי תבל ושוכני ארץ שמאחר שיארע הפורענות הזאת לעם אשר בעבר לנהרי כוש מעתה איעצכם שלא תתגרו מלחמה עם ישראל כי כנשוא נס הרים תראו רוצה לומר מעתה תראו בעיניכם כאילו אתם רואים הנשיאות נס העתיד להיות בעת הקיבוץ גליות וכן יהי בעיניכם עתה כאילו אתם שומעים תקיעת שופר לגאול' ישראל כי כל העומד להעשות כעשוי דמי ולמה תתגרו בהם עתה ולעתיד תחת הנחושת תביאו זהב וקרוב לזה פירשתי בכלי חמדה כי היושבי תבל ושוכני ארץ הם השלמים העוסקים בישוב תבל וישכינו ארץ כנשוא נס הרים תראו ויתפעלו מהדברים שהם עדיין בכח כאילו כבר יצאו אל הפועל וכתקוע שופר תשמעו.

ב' י"ג

או יראו האומות

כי החשוב ביותר שבו יתקרבו אל המשיח הוא שיביאו אליו מי שיש אצלם מאומתו מנחה, כאמרו ולקחום עמים והביאום אל מקומם¹³, ואמר והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'¹⁴, וכל אומה תעשה בדבר זה כפי השג ידה, העשירים שבהם יביאו את ישראל על הסוסים והפרדים ובעגלות ובכרכרות באופן המכובד ביותר, כאמרו והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' בסוסים וברכב ובצבים ובפרדים ובכרכרות, והעניים שבהם ישאום על כתפיהם ובניהם בחיקיהם, כאמרו כה אמר ה' אלהים הנה אשא אל גוים ידי ואל עמים ארים נסי והביאו בניך בחצון¹⁵. ומי שהיה בים ישאוהו באניות עם הכסף והזהב. כאמרו כי לי איים יקוו ואניות תרשיש¹⁶. ואם היה בארץ כוש¹⁷ יביאוהו באסדות של גומא עד שיגיע למצרים, לפי שיש במעלה הגילוס¹⁸ הרים בולטים במים, ואי אפשר לסירות של עץ לעבור בו שלא ישברו, אבל אסדות של גומא המזופפות מתקפלות ואינן נשברות, כאמרו הוי ארץ צלצל כנפים אשר מעבר לנהרי כוש השלח בים צירים ובכלי גומא על פני מים¹⁹, וענין צלצל כנפים שכנפותיה מכוסים ומסותרים מהרבה מבני אדם²⁰, כאמרו בסוף הפרשה בעת ההיא יובל שי לה'²¹, ושם נאמר מעבר לנהרי כוש עתרי בת פוצי יובלון

מנחת²². ומי שנשאר מבני ישראל במדבר ואין שם מן האומות מי שיביא אותו, יביאהו ה' במהירות כאלו הענן הרימו ונשאו, כאמרו מי אלה כעב תעופינה וכיוונים אל ארבותיהם²³, או כאלו הרוחות נשאוהו, כאמרו אמר לצפון תגי ולתימן אל תכלאי הביאי בני מרחוק וגו'²⁴.

אזכיר רהב ובבל. אמר ר' יוסי בר סימון, עתידין כל האומות להביא דורונות למלך המשיח, שנאמר (שיר השירים ד, ח) תשורי מראש אמנה. אמר ר' סימון, למה נקרא דורון, תשורה. דבר נש מסתכל בה ומזמר יאי, כענין שנאמר, (איוב ז, ח) לא תשורני עין רואי. וכיון שהן באין אצל מלך המשיח, הוא אומר להם, יש ביניכם ישראל הביאו אותם לי, שנאמר (תהלים צו, ז) הבו לה' משפחות עמים. עמים הביאו לי משפחותיהם של ישראל. אמר ר' אחא, ואומר להם, הביאו אותם דרך כבוד ולא דרך בזיון. (שם, ח) הביאו לה' כבוד שמו. אותן שכיבדו אותו בעולם הזה ונתנו כבוד לשמו. אמר ר' ברכיה בשם רבי יהודה, (ישעיה יח, ז) בעת ההיא יוב"ל שי. גימטריא, בה"ם. שהם מביאין אותן דורונות למלך המשיח, שנאמר (שם סו, כ) והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה'. אמר ר' ברכיה, הזקנים שבהן אינן יכולין להשען, מה הם עושין, מביאין אותן ושוענין אותן בדיהן. מהו נכבדות, שהן מביאין אותן בכבוד. וכשהן מביאין אותם והם באים לילך להם, והוא אומר, זה כהן זה לוי זה ישראל, כגון, אם נמכרו לעבדים ונשתכחו ונעשו גוים על יד האונסים אני מקבלם. הוי, (שם, כא) וים מהם אקח וגו' אמר ה'. והיכן אמר, (דברים כט, כח) הנסתרות לה' אלהינו:

ל"ו כ"ג